

Moje babička Albína

Na babičku mám ty nejkrásnější vzpomínky, měla ke mně vždy velice blízko. Při křtu jsem dostal jméno po mém dědečkovi - František. Bylo prý to jeho přání, abych sdílel stejné jméno jako on. Dokonce prý mým rodičům „kladl podmínku“, že nebudu-li se jmenovat František, tak mě nebude chovat, kolébat ani vozit tak o výběru mého křestního jména bylo rozhodnuto. Bohužel dědečka si moc nepamatuji. Dlouho mě nekolébal. Když náhle zemřel, byly mi necelé dva roky. Po válce se vrátil domů s podlomeným zdravím a pak často churavěl, babička říkala „klempíroval“, a ve svých 56 letech, v roce 1929 náhle zemřel. Pro babičku a pro celou rodinu jeho odchod znamenal velkou ránu osudu. Babička, tehdy ještě relativně mladá (49 let), přilnula ke svým vnoučatům a starostlivě o mě a mou sestru pečovala. Já jsem odmala až do maturity bydlel s ní v její světničce, ve výměnku odděleném síní od ostatních obytných místností. Její výchova zčásti poznamenala i můj další život. V rodině vedla domácnost, zatímco rodiče pečovali o hospodářství.

Obětavost, skromnost, pracovitost a víra v Boha byly hlavním krédem jejího života. Každou neděli chodila do kostela v Řečkovicích a často mě brávala s sebou. Rád jsem s ní chodil; vždy mi u „Kahulkovky“ (ve stánku u kostela) koupila kokosové pekáčky. Těch bylo tenkrát za korunu pět, vždy jsem se na ně moc těšil, byly strašně dobré. Cestou z kostela jsme se zastavovali na řečkovickém hřbitově u dědečkova hrobu. Zatímco babička upravovala hrob a okolí hrobu, já jsem v lucerničce zapaloval svíčky.

Babička Albína, rozená Štelclová (*1880-1960) pocházela ze selské rodiny, kde bylo dvanácti dětí. Můj pradědeček Josef Štelcl, ořešínský starosta, byl dvakrát ženatý. Z jeho prvního manželství s Antonií, rozenou Uhrovou se narodily čtyři děti: **Josef** (přiženil se na hospodářství do Soběšic), **Jan** (přiženil se do hospodářství na

Ořešíně), **Josefa**, provdaná Kreslíková, žila v Soběšicích) a nejmladší **Albína** provdaná Tonarová, trvale žila na Ořešíně.

Když byly Albíně necelé tři roky, její maminka Antonie zemřela. Otec se brzy znovu oženil a s druhou manželkou měl dalších osm dětí (dcer): **Marii** (provdanou Fischmeistrovou), **Hermínu** (Ševčíkovou), **Andělu** (Maršovou), **Anastázii** (Pulkrábkovou), **Dominiku** (Kučerovou), **Františku** (Pijákovou), **Žofii** (Skoupou) a nejmladší **Štefinu** (Pijákovou). Rodina Štelcova bydlela „Ve dvoře“ (dnes ulice „U zvoničky“) na čísle 13.

Dodnes často přemýšlím o tom, jak tak početná patnáctičlenná rodina - manželé Štelcovi s dvanácti dětmi a starou babičkou mohli žít v domku, který měl kuchyň, jednu větší místnost jako pokoj a velkou předsíň. Z dnešního pohledu zcela nepochopitelné...

Ke konci 18. století, po parcelaci ořešínského dvora (1784), byly odprodány části hospodářských budov (chlévy, stodola, kůlny aj.) rodinám přistěhovalců, kteří si je přestavěli na samostatné usedlosti. „Ve dvoře“ bydlelo několik rodin přistěhovalých novousedlíků. Další rodina Štelcova na čís. 19, dvě rodiny Suchých na čís. 11 a 14 a rodina Tonarova na čís. 16.

Poznámka:

V této souvislosti je třeba něco stručně poznamenat k historii Ořešína. Odedávna vesnička (dvůr) byla klášterním majetkem. Nejdříve patřila zábrdovickým premonstrátům a od roku 1327 byla v majetku a pod správou starobrněnského kláštera řádu cisterciáček, a to až do zrušení kláštera císařem Josefem II. 18 března 1782 (celkem 455 roků). Rozdělení opuštěných polí především po třicetileté válce dvůr na Ořešíně zanikl, pole obhospodařovali místní zemědělci. Dvůr byl vrchností jako panské zřízení obnoven až v roce 1773, Patřila k němu výměra 135 měřic polností. V režii vrchnosti byl celkem 11 let až do roku 1784, kdy byla dvorská pole prodána, rozparcelována v dědičný nájem mezi místní starousedlíky většinou pololániky, domkaře a novousedlíky, kteří přišli na Ořešín z českomoravského pomezí východních Čech (od Poličky, moji předkové konkrétně z obce Jedlová).

Babička se ve svých 21 letech provdala za Františka Tonara. Rodiny Tonarova a Štelclova bydlely „Ve dvoře“, prakticky byli sousedé, a tak se Albína s Františkem často vídala. Prý se vždycky moc styděla před Tonarovými kluky - Františkem a Ferdinandem, kteří byli starší, a zvědavě si ji s poznámkami prohlíželi a na ni pokřikovali, když např. musela jít do stodoly pro seno nebo slámu. Stodola stála v místě dnešního stavení Stanislava Pijáka, poblíž domu Tonarových.

Historická fotografie nejstarší části zástavby Ořešína, Ve dvoře, dnes ulice U zvoničky, Vyčnívá bývalá Štelclova stodola. Vzadu je vidět štít staré, původní dvorské stodoly a mlatu.

Babička Albína mi často vyprávěla o dědečkovi a našla u mě pozorného posluchače, takže dědečka jsem dokonale poznal až z jejího vyprávění. Vzpomínala na své mládí, ale vždy s určitou zatrpklostí. Na druhou matku (macechu) i na vlastního otce pěkné vzpomínky neměla. Odmala musela nevlastní matce pomáhat při výchově nevlastních sester, brzy pak pro početnou rodinu i vařit. Říkala, že často nemohla plné hrnce s jídlem ani unést.

Do obecné školy chodila v Jehnicích, ještě do staré jednotřídní na návsi (dnes je tu hostinec). Často vzpomínala na svého pana učitele Antonína Sedláčka. V jediné třídě (v dnešním sále hostince) se prý tísnilo 60 i více školáků různého stáří, zejména v zimním období, kdy

neplatila tzv. „úleva“. V době polních prací bývala třída poloprázdná. Myslím, že se babička učila dobře. Její úhledné písmo i ve vyšším věku a velký zájem o četbu tomu nasvědčoval. Jeden čas jsme doma odebírali deník „Moravskou orlici“ a křesťanský týdeník „Kříž a Maria“, distribuovaný řečkovickou farou, a různé kalendáře, které si lidé vzájemně půjčovali. Všechno si vždy se zájmem přečetla. Nejraději četla v časopise „Kříž a Maria“. Ten na Ořešíně byl k dostání v obchodě u pana Rudolfa Vacka na dědině. Vzpomínám si, když jsem jako malý chlapec v neděli chodil s rodiči nebo s babičkou do kostela v Řečkovicích, tak jsem nějakou dobu panu Vackovi časopis z fary přinášel. Za odměnu jsem od něho vždy dostával několik cukrátek a tištěný dvojlist nějaké pohádky s barevným obrázkem. To se mi moc líbilo, a tak jsem mu za takovou odměnu časopis rád přinášel.

Babička se synem
Stanislavem.
Fotografii posílali
tatínkovi
na vojnu.

Za mladších let babička chodila ještě v kroji. Sváteční oblečení (kroj) sestával z několika naškrobených spodních sukní, zdobených na spodním okraji kraječkami, na ně se oblékala vrchní hedvábná sukně batistová nebo mušelínová (batistka, mušelínka). Kroj a různé doplňky (šátky a vlňáky) si vždy pečlivě ukládala do šuflat

Mladí novomanželé František a Albína po svatbě dostali věnem od rodičů Štelclových a Tonarových polnosti, roztroušené po celém katastru v tratích: na Horním kuse, u Skale, na Újezdě, na Pískách, na Nívkách, v Kopanínách, celkem asi 3 hektary. „Pole jsme však dostali až po žních jako strniska,“ vzpomínala babička, takže na podzim jsme je museli nechat zorat, připravit k setí a osivo si museli obstarat. Zpočátku neměli kde bydlet, natož hospodařit. Zprvu krátce bydli v domku č. 6, naproti staré hospody (nálevny a prodejny kuřiva), který patřil rodině Štelclových. Babička mi mnohokrát vyprávěla, jak prosila a žádala svého otce, aby jí domek se zahradou přenechal jako věnem, že si tam na zahradě přistaví stodůlku a budou moci s Františkem hospodařit. Její otec, a především nevlastní matka, prý o tom nechtěli ani slyšet. Odbyli ji vždy tím, že mají ještě osm dalších dětí, které musí také zabezpečit, ona že dostala dost polí atd... Mladým manželům tedy nezbylo nic jiného, než zvažovat stavbu a postupně si tak svoje hospodářství sami vybudovat. Začínali od ničeho, peníze neměli, takže začínali stavět na dluh, za peníze vypůjčené od různých místních věřitelů. Podle vyprávění babičky jim jistou částku do začátků půjčil Ferdinand Vacek, hospodář a majitel hospůdky, jak jsem se již zmínil. Nejprve o půjčce nechtěl ani slyšet, ale pak na naléhání své ženy: „Vždyť peníze máš, půjči jim, vždyť jsou mladí, určitě ti peníze vrátí“, se nakonec nechal obměkčit a nějakou částku jim zapůjčil. Na panímámu Vackovou babička ráda vzpomínala, jak se jich tenkrát zastala.

Nyní vyvstal problém, kde dům postavit? Po dlouhém zvažování se nakonec rozhodli, že dům (hospodářské stavení) postaví na spojeném pozemku, který dostali věnem od rodičů Tonarových a

Štelclových. Tak „Na Horním kuse“ spojením obou parcel vznikla asi hektarová plocha při polní cestě do Útěchova na konci vesnice vedle domu manželů Fillových. Kateřina Fillova byla za svobodna také Štelclová, ale z čís. 19 (snad s babičkou Albínou, vzdálená přízeň?). Ta je ke stavbě v jejich sousedství velice přemlouvala. Chtěla mít sousedku, kterou dobře znala a nechtěla, aby její dům nebyl poslední na konci dědiny. Domek, kde původně novomanželé František a Albína společný život začínali (v domě na č. 6), získala později věnem její nevlastní sestra Hermína, provdaná Ševčíková.

Albína a František začali se stavbou vlastního domu v r. 1901. Jistým štěstím bylo, že děda František byl výborným muzikantem a hrával v místní Štelclově, později Maršově kapele na baskřídlovku („basflighornu“, říkala babička). Kapela byla známá a uznávaná v širokém okolí. Hrávali při nejrůznějších příležitostech, na zábavách, oslavách a na pohřbech, v létě pravidelně vyhrávali na Mokré Hoře ve výletní restauraci u Běrů, kde se každou sobotu a neděli scházeli výletníci z Brna. Takže si děda muzikou nějaké peníze na živobytí a do začátku hospodaření vyhrál.

Stavebním materiálem u nás byly tehdy převážně nepálené cihly, tzv. kotovice („vepřovice“), které si stavebníci sami vyráběli v Rakovcích, kde se v hlíníku těžila vhodná jílovitá zemina - „slínovice“. Nákup pálených cihel z jehnické cihelny, nebo z cihelny v Králově Poli byl sice možný, ale s dovozem byl problém. Původní cesta z Jehnic na Ořešín byla velice neschůdná a po většinu roku navíc v dezolátním, nesjízdném stavu, zejména po deštích a v zimě. Dnešní silnice spojující Ořešín s Jehnicemi byla stavěna až v létech 1907-1908. Nikdo prý s fůrou cihel na Ořešín nechtěl jet.

V Jehnicích u hospody na návsi (dříve bývalé školy) náklad nechali stát a děda se pak musel doprošovat jehnických sedláků, aby fůru cihel dvěma

páry koní převezl přes jehnickou Horku a přes Rakovce do „Véhona“ na Ořešín. Proto také převážná většina starých domků na tehdejší Ořešíně, vesnička čítající tehdy asi čtyřicet usedlostí (domků) je postavena z kotovic (koťárů), které si lidé sami vyráběli. Výroba nepálených cihel byla vcelku jednoduchá, ale velice pracná a namáhavá. Slínovice - žlutice, jak také říkali, se musela nejprve připravit. To znamenalo smíchat hlínu se sečkou, případně plevami a pak pořádně prohníst, promíchat, než se z ní mohly kotovice vyrábět. To se provádělo šlapáním. Takto připravená hmota se pak plnila do dřevěných forem, vrch se seřízl dřevěným pravítkem. Když se z formy vyklopily, musely se nechat vysušit a pak je stavebníci odváželi na staveniště. Byla to úmorná, namáhavá dřina. Podle vyprávění babičky se děda tehdy velice nachladil, když šlapal studenou hlínu již brzy na jaře, a byl pak nemocný. Přes všechny problémy s přípravou a výrobou kotovic, za pomoci dědových kamarádů stavba hospodářského stavení poměrně úspěšně narůstala. Jejich dům dostal číslo 41.

Životní osud novomanželům nebyl příznivě nakloněn. Brzy se jim narodili dva chlapci, ale brzy po narození zemřeli. Třetím dítětem byl syn Stanislav (* 5. 5. 1905), později můj otec.

Vypuknutím světové války v roce 1914 začalo další osudové období rodiny. V 15. roce byl děda odveden na vojnu a babička zůstala doma, na svém hospodářství, sama se svým teprve desetiletým synem. Od té doby Stanislav školu navštěvoval sporadicky a býval více na „úlevě“ než ve škole, do školy chodil nepravidelně, většinou jen když přšelo nebo až v zimě. Dle vyprávění babičky brzy nastal velký nedostatek potravin. Od ledna 1916 byl pro občany nařízen prodej potravin jen na potravinové lístky. Vydávaly se pro jednotlivé druhy potravin: „lístky“ na mouku, chleba, cukr, petrolej, na mýdlo atd. Lístkům na chléb se říkalo chlebenky. Příkladily byly sice stanoveny, lidé měli lístky, ale velmi často se stávalo, že potraviny na ně nebyly. Přednostně musela být zásobena armáda, ale i tam se nedostatek projevoval. Příkladily, které vojáci dostávali, byly nedostačující, zejména pro vojáky odvelené na práce v týlu, do muničních fabrik,

pracháren, na jejich ostrahu a hlídání muničních skladů. Takový osud potkal i dědu Františka, který větší část vojny prožil jako člen strážního oddílu někde u Vídeňského Nového Města. Vojáci si museli sami vařit, aby tak doplnili nedostatečné „menáže“, které nepravidelně dostávali.

Žňové práce nestačila babička se synkem zvládnout, atak si děda u velitele posádky vyprosil „urlaub“, aby mohl doma při sklizni vypomoct. Když se po několika dnech vrátil ke své jednotce, byl očekáván svými kamarády, kteří předpokládali, že určitě k jídlu něco přinese. Babička ho tenkrát dobře vybavila. Dala mu ruksak brambor, dva pecny domácího chleba, pytlík mouky a trochu sádla. Měl prý co nést. Když to vyložil, kamarádi se na to vrhli, nejvíce jim chutnal domácí chléb, po kterém se jen zaprášilo. Když si při vaření bramboračky okrajovali brambory, jiní prý čekali na okrájené slupky, aby si z nich také uvařili polévku. Co se však nestalo: Uplynulo několik dní, a děda se objevil opět na pár dní doma; poslali ho kamarádi, ať prý „staré“ pomůže na poli a zase něco k jídlu přinese. A tak děda potom velmi často „pendloval“ mezi Wiener Neustadt a Brnem. Místo „vartování“ dělal vlastně zásobovače kamarádům, kteří za něho rádi službu převzali, ovšem s tím, že nepřijde s prázdnou.

Po válce se děda vrátil domů s podlomeným zdravím a často churavěl. V roce 1927, ve svých 56 letech, náhle zemřel, zřejmě na srdeční mrtvici. Hospodářství převzal syn Stanislav. Smrt dědy Františka byla pro babičku veliká osudová rána. Když děda zemřel, byly mi necelé dva roky, takže si dědečka téměř nepamatuji a jak jsem již uvedl, znám ho jen z vyprávění babičky. Děda prý velice rád četl a díky své výborné paměti uměl celý obsah knížky podrobně převyprávět. Často prý tak bavil pomocnice při práci na poli. Těm se dědovo vyprávění líbilo a rády chodily k Tonarům vypomáhat.

Babička často navštěvovala starší (vlastní) sestru Josefu a bratra Josefa v Soběšicích. Cesta do Soběšic vedla lesem, babička se bála chodit sama, tak jsem jí jako malý chlapec dělal doprovod, byla prý potom jistější (jako bych ji mohl pomoci!). Rád vzpomínám rovněž na besedy u babičky, k ní téměř každou neděli odpoledne přicházely návštěvu některé její sestry a někdy i celé jejich rodiny. Babičku

měly rády, vždyť o ně pečovala, pomáhala je vychovávat. To potom vyprávění a vzpomínek nebylo konce! Všechno se semlelo včetně kdejakého klepu, co se na dědině událo,

Často k nám docházela rodina Fischmeisterova, Starý pan Fischmeister pocházel ze Soběšic, dobře znal babiččiny sourozence Josefa a Josefku, kteří žili v Soběšicích. Na Ořešín se přiženil, vzal si Marii, nejstarší dceru Josefa Štelcla z druhého manželství. Byl to chytrý a vzdělaný pán; do chlapecké měšťanské školy chodil v Králově Poli. Potom pracoval v tiskárně Lidových novin, nejdříve jako sazeč, později jako typograf. Na Ořešíně byl řadu let kronikářem obce. Velice si zakládal na tom, že perfektně ovládá pravopis. Babské povídání na besedě ho moc nezajímalo, a tak se většinou bavil s tatínkem, s nímž si dobře rozuměl. Často jsem naslouchal jejich rozhovoru, jenž se točil převážně kolem zemědělství, řízení obce a problémů, které by bylo v obecním zastupitelstvu řešit. Tatínek byl tehdy členem obecního zastupitelstva. Já jsem již chodil do gymnázia, tuším, že do sekundy. Pan Fischmeister se mě občas dotazoval na školu, vyptával se, co se učíme, jak mně to jde ve škole, a co čeština-gramatika, pravopis? „Já tě trochu vyzkouším, vezmi si papír, tužku a piš“, a začal diktovat nejrůznější pravopisné chytáky, např.: *U naší vily, vily věnce víly a psi na ně vyli. Mlynáři se bili, když na věži hodiny bily, až byli celí bílí, a další podobné rafinované chytáky. Myslím si, že jsem mu udělal pokaždé radost, když mě chytil na nějakém tom měkkém nebo tvrdém Y.*

*

Dodnes se mi vybavuje dojemná scénka loučení s babičkou, když jsem v září 1947, po maturitě na učiteláku, ve svých devatenácti letech odcházel z domova jako prozatímní učitel na bývalý pohraniční okres Hustopeče na jižní Moravě: „Tak Františko, te mě už vopustíš. Pán Bůh ti dé štěstí“, a udělala mi křížek na čelo. Byl to dojemný okamžik jak pro babičku, tak i pro mě častokrát jsem si na tento okamžik v životě vzpomněl.

Ve vzpomínkách na babičku se mi dodnes vybavují některé úsměvné i vážné příhody:

Návštěva babičky v nemocnici

Na stáří babička onemocněla, udělal se jí bércový vřed a několikrát byla hospitalizována na kožním oddělení v nemocnici U Svaté Anny v Brně. Já jsem již studoval na učitelském ústavu a po skončení vyučování jsem babičku téměř denně navštěvoval. Kožní oddělení bylo tehdy v přízemí hlavní budovy nemocnice. Pokoj kde babička s několika dalšími pacientkami s podobnými zdravotními problémy ležela, byl vlastně velký sál, na jehož druhé straně záclonou oddělené části, leželo několik mladých živě se bavících žen. Samozřejmě jsem se babičky ptal, proč tam jsou, co jim je, na co se léčí apod.

Babiččina odpověď vyzněla tehdy jednoznačně: „Milé Františko, hani se tam nedívé, to só te, co majó tu škaredó (pohlavní) nemoc.

Babička předpovídala počasí

babička celkem věrohodně předpovídala počasí podle toho, jak jí nemocná noha bolela. Mnohokrát jsem slyšel, jak tatínka o žních upozorňovala: "Staniko, měl bes svážet meslím, že bode brzo pršet". Slunko svítilo, bylo jasno, na nebi ani mráček, po dešti ani památky. Tatínek, znalý pravděpodobných předpovědí a intuicí babičky o počasí, zapřáhl krávy a jeli jsme spolu do Kopanin pro pšenici složenou v mandelích. Jak jsme jeli a cestou potkávali hospodáře, ještě dnes slyším uštěpačné poznámky některých, jak se divili a usmívali, když viděli, že jedeme na pole pro obilí: „Staňo, vy jedete svážet, co blázníte podívej se jak je krásně, na obloze není ani mráčku, já se ti

divím, že to chceš vozit domů, at' to ještě pořádně proschne atd. Otec nedbal poznámek a rad sousedů a za odpoledne jsme se třikrát otočili a celou úrodu s pole dovezli domů do stodoly. K večeru v dálce se najednou zablesklo a zahřmělo, bylo vidět, že se blíží bouřka. Zatímco my jsme již doma v pohodě odpočívali, venku byl slyšet rachot žebříňáků a hlasité pohánění a pobízení koní a krav, spěchajících hospodářů, aby alespoň něco za sucha domů dovezli.

Jak babička zachránila sestru před utonutím

V hospodářství bylo potřeba vždy mnoho vody, jednak pro dobytek nebo na zalévání zahrádky atak se s vodou šetřilo, aby ani kapka nepřišla nazmar. Tatínek za tím účelem vybudoval na dvorku betonový bazén, kam byla se střech svedena dešťová voda. Byla to velká výhoda, jinak by vodu musel dovážet z obecní studny.

Bylo to jednou v létě, rodiče pracovali za domem na zahradě a babička, jak jsem se již zmínil, nám vedla domácnost, a právě vařila oběd a připravovala zelený salát. Opírala jednotlivé listy salátu a mladší sestra Anička babičce při tom pomáhala. Hrála si na hospodyňku a ve všem napodobovala babičku. Najednou, z ničeho nic odběhla s několika listy salátu ke škopíku s vodou, postaveného u otvoru bazénu, aby vytékající voda z rozeschlého škopku odtékala zpět do bazénu, ta byla po dešti téměř naplněna vodou. Když se sestra nahýbala nad škopíkem, aby dosáhla na vodu, v níž chtěla listy salátu oprat, škopek se převrhl a spadl i se sestrou do bazénu. Po chvilce, když se sestra nevracela a na babiččino volání neodpovídala, babičce nedalo, aby se nešla podívat k bazénu. S hrůzou zjistila, že škopek na bazéne nestojí. Když se podívala do bazénu, uviděla jen vlasy, jak plavou po vodě, duchaplně se nahnula a za vlasy ji vytáhla. Nebýt jistého vnuknutí, dopadla by celá záležitost tragicky, sestra by určitě utonula. Na štěstí a velké díky babičce a její obezřetnosti, vše dopadlo dobře.

Inseminátoři

Věda výrazně pokročila i v zemědělské výrobě. Její dopad se výrazně projevil např. při chovu skotu. Situace se natolik změnila, že oplodnění krav se provádí výhradně umělým způsobem, tak zvanou inseminací, kterou provádějí veterináři - inseminátoři namísto přirozené kopulace s býkem. V současné době naprosto běžný způsob rozmnožování hospodářských zvířat- prasat, ovcí, koní, Dříve museli hospodáři vodit krávy k obecnímu býkovi, aby zabřezly (aby je oplodnil). Býka na vesnici obyčejně choval některý z místních větších zemědělců. Zejména starší lidé tuto novinku oplodňování bez býka vůbec nechápali.

V této souvislosti se mi vybavuje úsměvná epizodka. Jednou tatínek pozval inseminátory. Rodiče zatím pracovali za domem na zahradě a čekali, až veterináři přijedou, tatínek požádal babičku, aby ho potom zavolala.

V průběhu dopoledne přijeli na motorce dva veterináři, představili se a s úsměvem povídají babičce: „Tak babičko, my jsme tady, přijeli jsme za vaší Stračenou“. „Chlapci, počkáte chvílko, já mosím zavolat hospodáři, je na zahradě“, povídá nato babička. Otevřela branku od zahrady a z plna hrdla volá: „Stanikóóó, béci už só tade, už přijeli, pod' honem dum. Inseminátoři se smíchem na to: „Babičko, my nejsme bejci, a důrazně hláskovali: my jsme i n s e m i n á t o ř i; „Ale chlapci, kdo be si takový slovo pamatoval, dyť jsem ho v životě neslyšela“.

Moje úkoly

Moje každodenní úkoly převážně spočívaly v nastrouhání dvou košů řepy pro dobytek na ručním „řepáku“, nanošení vody ze studny do škopku, aby měly krávy co pít, až rodiče přijedou s pole, donést dřevo ke kotli, v němž se vařily brambory pro dobytek. Ono těch úkolů bývalo většinou dost. A abych nezapomněl, musely se ještě napsat na druhý den úlohy do školy.

Nad mojí výchovou a nad splněním všech úkolů, které jsem musel doma udělat, zatímco rodiče byli na poli, dohlížela moje babička, ta hodná babička, která za mě mnohokrát ty běžné povinnosti uložené rodiči udělala sama. Ještě dnes se mi vybavuje, jak slyším její volání

ze zahrady za domem, když jsem se v zápalu nejrůznějších her a zábav dlouho nevracel. Obrácena k Příihonu volávala: „Frantikóóó, pod' už dum!“. Často jsem vědomě jako bych neslyšel a na babiččino volání nereagoval. Několikrát volání opakovala silněji a obyčejně ještě s dovětkem: „Frantikóó, pod' dum, počké, ty dostaneš!“ Díky babičce vždycky všechno dobře dopadlo a ložené úkoly byly splněny, takže nakonec byla spokojenost na všech stranách. Ony ty babičky to s vnoučaty vždycky myslely jen dobře.

Díky za to, babičko!

*

(Vzpomínku na svoji babičku zaslal pan RNDr. František Tonar, děkujeme)